AVİM Yorum • No: 2023 / 35 • Eylül 2023

G-20 NEDEN ORTADAN KALKMAMALI?

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

G-20 Zirvesi, 9-10 Eylül 2023 tarihlerinde Yeni Delhide düzenlenmiştir. Zirve, Tek Dünya, Tek Aile, Tek Gelecek teması ile gerçekleşmiştir. Zirvede, gıda güvenliği, iklim ve enerji, kalkınma, sağlık ve dijitalleşme gibi önemli konular ele alınmıştır. G-20 dünyanın önde gelen yirmi ekonomisinin temsil edildiği önemli bir zirve olarak değerlendirilse de Batıda bu konuda bazı çekinceler barındıran makaleler kaleme alınmaktadır. Bu makalelerden biri, eski Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkan Donald Trump döneminde danışman olarak görev yapmış olan John R. Bolton tarafından, G-20nin kendini feshetmesi gerektiğine ilişkin yazdığı makaledir.

G20, bilindiği gibi uluslararası sistemde başlıca gelişmiş ülkeler ile önemi ve ağırlığı artmakta olan yükselen ekonomilerin küresel ekonomik karar alma süreçlerinde daha fazla temsil edilmesi ve uluslararası mali sistemin daha istikrarlı bir yapıya kavuşturulması amacıyla, 1997deki Asya ve 1998deki Rusya krizlerinin ardından 1999 yılında Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları düzeyinde düzenlenen toplantıyı takiben, Türkiye, ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Birleşik Krallık, Brezilya, Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC), Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, İtalya, Japonya, Kanada, Kore Cumhuriyeti, Meksika, Rusya Federasyonu, Suudi Arabistan ve Avrupa Birliğince oluşan bir platformdur[1].

Bu sene, G-20 ülkelerinin üzerinde anlaşmaya vardığı ortak bildiride bazı konular dikkat çekmektedir. Örneğin, 55 üyeye sahip Afrika Birliğinin Avrupa Birliğinin statüsünde G-20ye daimî üye sıfatıyla dahil olması gibi. Güney Afrikanın da dahil olduğu G-20ye Afrika Birliğinin katılması grup içinde küresel güneyin kendini daha iyi bir şekilde ifade etmesine olanak sağlayabilecektir[2]. G-20 zirvesine damga vuran gelişmelerden bir diğeri de India-Middle East-Europe-Corridor (IMEC) projesinin ortaya konması olmuştur. Söz konusu projeye göre, Hindistan, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri üzerinden Körfeze ve Körfez üzerinden Avrupa'ya bağlanması öngörülmektedir. ABD, Hindistan, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Almanya, Fransa, İtalya ve AB bu amaç için bir araya gelmişlerdir. Söz konusu proje, Vaşington için Çinin Kuşak ve Yol Projesi kapsamında yaptığı altyapı yatırımlarına alternatif oluşturulması anlamına gelmektedir. ABD bu proje ile bir yandan Çinin Kuşak ve Yol Projesini hedef alırken, diğer yandan Orta Doğudaki çıkarlarını gözetmeyi öngörmüştür. Bu proje ile Hindistan'ın Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, İsrail ve Ürdün yani kısaca Orta Doğu bölgesi ile ekonomik ve ticari bakımdan

entegrasyonu öngörülmektedir. Diğer bir değişle, Güney Asya'nın Orta Doğu ve Batı Asya ile jeopolitik ve ekonomik "*convergence*"nın sağlanması hedef alınmaktadır.

G-20 zirvesinde bugüne kadar başarı elde edilememiş konulara da değinilmiştir. Başarısızlık yaşanan en temel konulardan biri iklim değişikliği meselesidir. Birleşmiş Milletler, zirve başlamadan bir gün önce fosil yakıtlardan tamamen vazgeçmenin sıfır emisyon hedefleri için kilit önemde olduğunu açıklamıştır, ancak G-20 liderleri konuyla ilgili bir anlaşmaya varamamıştır. Eklemekte fayda olan bir diğer husus ise G-20 ülkelerinin küresel emisyonların yüzde 80inden sorumlu olduğudur.

Eski ABD Başkan Donald Trump döneminde danışman olarak görev yapmış olan John R. Boltonın yazdığı makale, G-20nin ortadan kalkması gerektiği, yığınla sonuç bildirgesi, ortak bildiri ve sonuç belgesinin hiçbir sonucu olmadığı ifadeleri ile başlamaktadır[3]. Makalede, G-20nin hızlı diplomatik görüşmeleri mümkün kıldığına dikkat çekilmektedir, ancak New Yorkta yapılacak olan BM Genel Kurulu başta olmak üzere pek çok başka forumun da bunu mümkün kıldığını belirtmektedir. Bolton, sonu gelmeyen kısa buluşmaların ölçülebilir bir faydası olup olmadığını sormaktadır. Bolton, Zirvede Çin Devlet Başkanı Xi JinPingin bulunmamasına da vurgu yapmıştır. Anlaşıldığı kadarıyla Bolton, Doğu ve Batının bir araya gelmesinden rahatsızlık duymaktadır. Ancak, Doğu ile Batının bir araya geldiği zirvelerin nadiren gerçekleşmesi kutuplaşmayı artıracaktır. Batı o zaman denge arayışı fırsatını daha da fazla kaybedecektir. Aksi halde Doğu da Batı da kendi kendilerine özel zirve gerçekleştirdiği takdirde, sorunlar daha da büyüyecektir. Bu noktada Boltonun makalesinin sonlarındaki bir cümle dikkat çekmektedir. G-20 toplantılarının ortadan kaldırılması liderlere diplomatik inceliklere değil gerçek meselelere odaklanmaları için zaman kazandıracaktır. Gelenekselleşmiş zirvelerden birinin ortadan kalkması da gerçek meselelere odaklanmanın önünde büyük bir engel oluşturabilecektir.

G-20de Batının üstünlüğünün nispeten azaldığı açık bir gerçektir. G-20nin neredeyse çoğunluğunu oluşturan Güney ülkeleri daha fazla söz sahibi olmuştur. Bu durum da, G-20nin oluşumuna öncülük eden Amerikanın çıkarlarına ters düşmeye başlamıştır. Bu sebeple John Boltonın kaleme aldığı yazı şaşırtıcı değildir. G-20 artık ABDnin beklentilerini gerçekleştirecek bir kurum olmaktan uzaklaşmıştır. Bunun en önemli göstergesi, geçtiğimiz yıl Balide düzenlenen G-20 zirvesinde Rusyanın Ukrayna savaşı konusunda açık bir şekilde suçlanmasıdır. Bu sene ise Yeni Delhide düzenlenen G-20 Zirvesinde ise Rusyadan bahsedilmemiştir. Bu, ABDnin ve Batının görmekten hoşlanmadığı bir tabloyu ortaya koymuştur. Ama Hindistanı kendilerinden uzaklaştırmak da tercih edebilecekleri bir durum değildir. Boltonun G-20nin ortadan kaldırılmasına yönelik düşüncesi ABDnin ve Batının çıkarlarına ters düşmektedir. Eğer G-20 ortadan kalkarsa geride yalnız G-7 ve BRICS kalacaktır. Bu da tamamen Çin ve Rus denetiminde bir BRICSin, G-7ye rakip olma olasılığına yol açabilecektir.

**Fotoğraf: https://www.indyturk.com/node/660331/dünya/yeni-delhideki-g20-zirvesinden-çıkan-5-sonuç*

[1] G-20, *mfa.gov.tr*, https://www.mfa.gov.tr/g-20-tr.tr.mfa

[2] Yeni Delhideki G-20 Zirvesinden Çıkan Beş Sonuç, *Independent Türkçe*, https://www.indyturk.com/node/660331/dünya/yeni-delhideki-g20-zirvesinden-çıkan-5-sonuç.

[3] John R. Bolton, The G-20 Should Abolish Itself, *The Washington Post*, 11 Eylül 2023, https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/09/11/g20-meetings-pointless-leaders/.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "G-20 NEDEN ORTADAN KALKMAMALI?." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2023 / 35. Eylül 15. Erişim Kasım 21, 2026. https://avimbulten.org/tr/Yorum/G-20-NEDEN-ORTADAN-KALMAMALI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır